

APROXIMACIÓ ALS PRIMERS ANYS DE L'ATENEU DE VILANOVA I LA GELTRÚ A TRAVÉS DE LES SEVES ACTES

RESUM

Una ressenya minuciosa de les iniciatives, activitats i vida interna de l'Ateneu de Vilanova i la Geltrú, institució ben arrelada a la vida de la ciutat. En concret, s'estudia des del 1877, any de la seva constitució, fins a l'any 1890, amb un ampli complement gràfic.

ABSTRACT

A thorough report on the initiatives, activities and domestic life at Vilanova i la Geltrú's Ateneu, a deeply rooted institution in the city's life. The study starts in 1877, the year it was founded, and concludes in 1890, with a wide graphic complement.

L'Ateneu de Vilanova i la Geltrú ha estat una societat que sempre ens ha cridat l'atenció per la vida que s'hi desenvolupava, per la preocupació envers la cultura i l'ensenyament que es projectava tant a través de la instrucció de la joventut, de l'ensenyament per aconseguir la promoció dels adults, de les conferències, gràcies al fet de tenir una biblioteca molt ben assortida, per la subscripció a diferents publicacions... Però, la pregunta cabdal és... com passa tot això?, com es viu?, quines persones hi intervenen?, per què esdevé i d'aquesta manera...?

Casimir Martí, quan parla de l'ensenyament, en la seva història de Vilanova, defineix l'Ateneu com "...una institució també dedicada a l'ensenyament, però amb la mirada posada en el progrés cultural dels adults..."⁽¹⁾

L'Ateneu de Vilanova fou fundat el mes de juny de l'any 1877. Tot va sorgir d'una reunió que es va fer a l'Escola Superior de Nens, el dia 22 d'abril de 1877. En aquell moment es va delegar el mestre Francisco Bonet i Espasa "para hacer un llamamiento a los vilanoveses y proponerles que patrocinaran tan simpática idea".⁽²⁾

Per fer una petita aproximació a la vida de l'Ateneu de Vilanova què millor que fer un estudi de les seves actes. Ens centrarem en els seus primers anys.⁽³⁾

1877

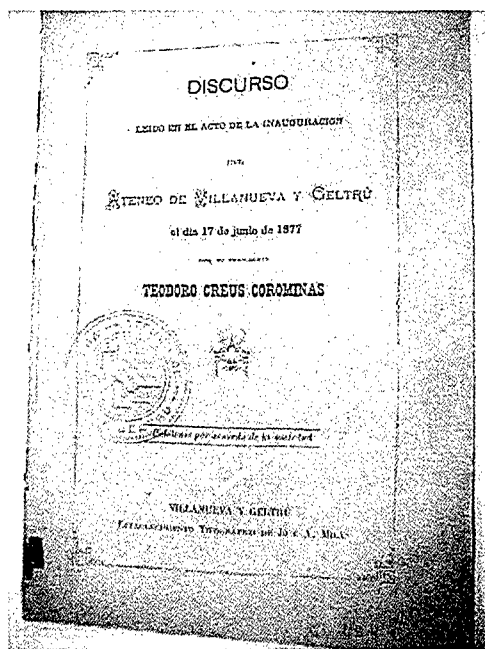
No passa gaire temps des que es va fer aquella reunió el 22 d'abril, ja que la primera acta de l'Ateneu és del dia 3 de juny de 1877. Si fem un estudi d'aquesta, sabem que la primera junta directiva estava formada per les següents persones:

President: Teodoro Creus i Corominas.
 Vicepresident: Francisco Bonet i Espasa.
 Secretari 1r: Juan Torrents i Marqués.
 Secretari 2n: Enrique Santacana.
 Tresorer: José Tomás i Bertran.
 Bibliotecari: Gerónimo Marqués.
 Vocals: José Puigdemasa.
 Rev. Salvador Tomás.
 Demetrio Galzeran.
 Antonio Marrugat.
 José Sugranyes.
 Jaime Vidal.

Aquest mateix dia es distribueixen els càrrecs i s'informa de l'aprovació del reglament per part del governador civil. També s'aprova la construcció de cadires..., i l'adquisició de material d'oficina i cafeteria.⁽⁴⁾

El 17 de juny de 1877, té lloc la inauguració de l'Ateneu. En aquest acte el secretari llegeix la memòria. El president declara, en nom del Rei, constituït l'Ateneu i a continuació fa la lectura d'un discurs.⁽⁵⁾ Més endavant s'acorda publicar l'esmentat discurs i posar-lo a la venda. També es decideix fer una llista de vilanovins als quals s'envïi el discurs més una carta explicant els projectes de l'Ateneu.⁽⁶⁾

Es realitza la subscripció a diferents revistes, entre d'altres *La Renaixença* i *El porvenir de la indústria*.⁽⁷⁾

Les conferències es fan en dies concrets,⁽⁸⁾ també sabem que es fan les dominicals, cada diumenge, de 6 a 7 de la tarda.⁽⁹⁾

Ahora es prepara una vetllada literària i artística, per això es demana a l'Ajuntament el *Salón de Grados del Colegio de Segunda Enseñanza*.⁽¹⁰⁾

Ben aviat el nombre d'alumnes de les classes va augmentant, la Junta Directiva acorda de muntar classes nocturnes per al primer d'octubre. En un junta general els socis Francisco Bonet, Demetrio Galzeran i José Sugranyes s'ofereixen per fer-les gratuïtament. Se'ls dona un vot de gràcies i s'ultimen els detalls dels altres professors i del material, ja que es necessiten més taules. S'acorda de començar les classes de 1^a ensenyança a 2/4 de 8. Es reben sol·licituds per anar a classe sense pagar i es concreten horaris i quotes. També es proposa comprar més taules per a les aules de dibuix i buscar un ajudant per a les classes de 1r ensenyament a causa de l'augment d'alumnes. La junta directiva proposa que, en acostar-se la Pasqua, s'agraeixi el treball desinteressat que fan aquesta colla de persones voluntàries a les classes.⁽¹¹⁾

Aquest primer any és molt productiu, ja que es porten a terme moltes gestions per tal d'aconseguir una caixa d'estalvis. S'inaugura el dia 8 de desembre als baixos de l'Ateneu.⁽¹²⁾

S'acorda d'acceptar i donar gràcies al P. rector de les Escoles Pies N'Eduard Llanas, per l'oferiment de prendre part en les conferències dominicals.⁽¹³⁾ (Aquesta és la primera vegada que llegim el nom del P. Llanas a les actes.)

També sabem que les dificultats econòmiques no impedièn de poder formar part de l'Ateneu, ja que s'admet com a soci, sense pagar, qualsevol persona que presenti certificat.⁽¹⁴⁾ (Aquest certificat està fet per l'Ajuntament i és la junta de l'Ateneu qui decideix l'admissió d'aquestes circumstàncies.)

Mostra de la simpatia de què gaudia l'Ateneu, la tenim en el fet que els deixen un copiator de cartes, que es rep una donació de llibres i que un soci vol pagar més del compte com a quota.⁽¹⁵⁾ (16-10; 4-12)

S'encarrega el segell de la societat. Es rendeix comptes de la recaptació feta per a les despeses d'instal·lació.⁽¹⁶⁾ S'adquireix un comptador de gas més gran. S'acorda el *Sistema de contabilitat del Ateneo de Villanueva y Geltrú*. (Està detallat.)⁽¹⁷⁾

1878

Només començar l'any 1878 sabem que el 15 de gener es presenta el llibre de comptes, s'aprova una estudiantina que sortirà el dimecres i el dissabte de la setmana de carnaval i que s'augmenta el sou del conserge.⁽¹⁸⁾

Durant aquest any hi trobem detalls sobre les classes,⁽¹⁹⁾ sobre les conferències dominicals;⁽²⁰⁾ la vetllada literària i artística⁽²¹⁾ i sobre el guarniment de les façanes de l'Ateneu.⁽²²⁾ També hi trobem l'agraïment a persones conegudes per nosaltres com és al mestre Urgellès per la seva col·laboració desinteressada en les vetllades i la composició de cobles per l'estudiantina, al rev. Salvador Tomàs per la donació d'un quadre.⁽²³⁾ Es nomena una comissió per felicitar el P. Llanas per l'èxit dels seus sermons a Barcelona.⁽²⁴⁾ Quant a la renovació de la Junta⁽²⁵⁾ es proposa el P. Llanas com a president, però ell solament accepta ser-ne el vicepresident. La Junta queda així:

President: Teodoro Creus.
 Vicepresident: P. Eduard Llanas.
 Bibliotecari: Antonio Cerdá.
 Secretari 1r: Enrique Santacana.
 Secretari 2n: José Campamá.

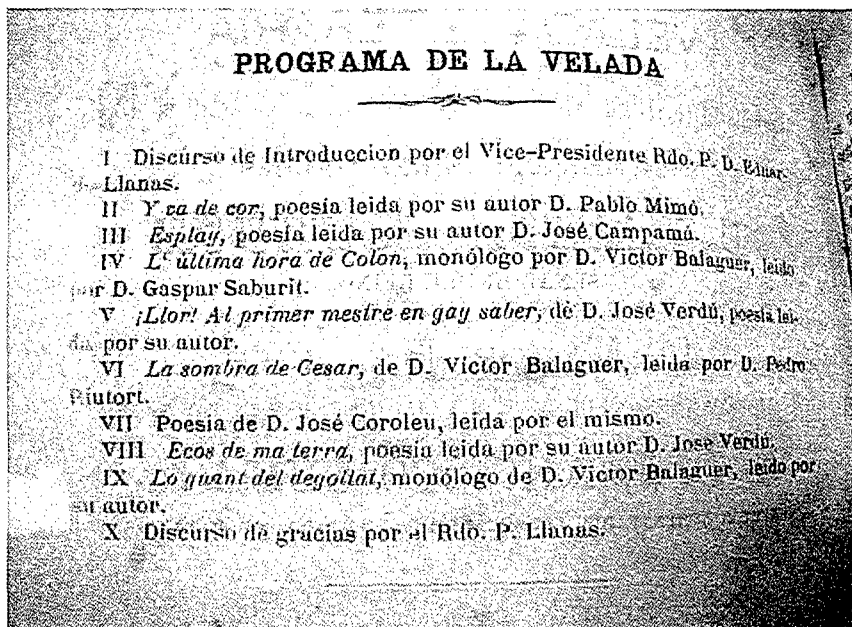
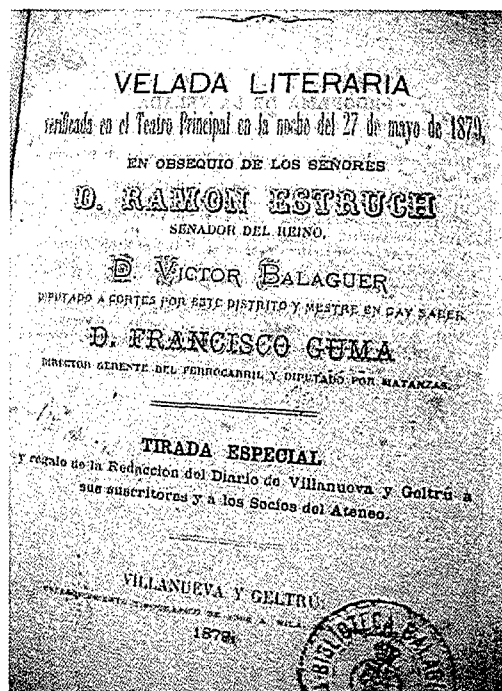
Tot seguint, en la vida de l'Ateneu, hi observem que els socis més joves ofereixen alguns problemes en el compliment de les normes.⁽²⁶⁾ L'Ateneu s'uneix a una comissió municipal per fer gestions a fi que el P. Llanas no marxi de Vilanova.⁽²⁷⁾ S'agraeix, novament, la feina desinteressada als professors.⁽²⁸⁾ L'entitat rep el regal d'un llibre de Josep Coroleu i la subscripció a la seva història de Vilanova.⁽²⁹⁾

1879

L'any 1879, se segueixen fent reunions literàries dominicals i conferències.⁽³⁰⁾ El dia 2 de març trobem tota una relació de les conferències. Ja que es produeixen baixes entre els socis, es

proposa de donar premis a la virtut; aquesta idea té un gran èxit.⁽³¹⁾ Hi ha problemes econòmics a causa dels pocs diners que costa la quota de soci i el poc nombre existent. També llegim que hi ha membres que han augmentat la seva quota voluntàriament.⁽³²⁾ S'estudia de traslladar la societat al local que deixa el Casino Artesano.⁽³³⁾

El 12 de maig es fa una sessió científicorecreativa sobre el telèfon i el fonògraf i una vetllada literària.⁽³⁴⁾

El dia 3 de juny el president presenta la seva dimissió molt ben detallada així com tots els membres de la junta; aleshores presideix la sessió el P. Llanas. El 8 de juny té lloc una Junta General on s'exposen tots els motius i es vota una nova junta, que queda així.⁽³⁵⁾

President	Teodoro Creus.
Vicepresident	P. Eduard Llanas.
Secretari 1r	Enrique Puig.
Secretari 2n	Federico Vidal.
Bibliotecari	Francisco Ferrer.
Tresorer	Buenaventura Sans.
Vocals	Juan Pascual.
	Demetrio Galzeran.
	Isidro Marqués.
	Francisco Bonet.
	José Sugranyes.
	Juan Marrugat.

El Sr. Creus pren possessió de la presidència de l'Ateneu, però diu que només vol ser soci (sense tenir cap altra responsabilitat) per motius personals.

Aquest any també es parla dels premis a la virtut, de la biblioteca, del nou local i de les relacions amb la Caixa d'Estalvis que ocupa els baixos. Sobre les classes. S'emeten uns bons per cobrir el dèficit. Es fan noves subscripcions a revistes, es comenten les conferències científico-literàries i es promou una col·lecta pública per a les inundacions de Múrcia, Tarragona i la crisi fabril catalana.

1880

Es debat sobre els premis a la virtut i sobre a quins joves lliuren del servei militar. L'Ajuntament demana un membre de l'Ateneu per formar part en la comissió per a erigir un monument commemoratiu de la inauguració del ferrocarril. N'és elegit el P. Llanas.

Quant a la biblioteca sabem que continua ampliant el seu fons. S'han donat les gràcies al president del Congrés i a Víctor Balaguer per la col·lecció completa dels *Diarios de las Cortes Españolas y de los antiguos de Castilla*. També s'agraeix el volum i mapa donat per Pablo Soler i Morell. Per altra banda, el president del Congrés dels Diputats, a petició de Víctor Balaguer, ha enviat 135 volums. El bibliotecari comunica que el P. Llanas ha regalat una obra seva amb una dedicatòria impresa i una altra d'especial.⁽³⁶⁾

Atenent a les classes, cal dir que es comencen el dia 1 d'octubre i es recorda que els obrers que ho demanin les rebran gratuïtament.⁽³⁷⁾

Com que aquest Ateneu estava format per membres de la burgesia, els obrers, desitjosos de tenir el seu propi Ateneu, funden l'Ateneu Obrer encapçalat per Magí Bertran (progressista radi-

cal, síndic de la vila l'any 1869). Aquest nou Ateneu aprova el seu reglament el 8 de juny de 1879 i aconsegueix l'aprovació del governador civil de Barcelona, P.M. Olalde, el 29 de juliol de 1879 (dos anys després de l'altre Ateneu). Aquest reglament es va imprimir a Vilanova a la impremta de Magí Beltran, al carrer Miró núm. 7.⁽³⁸⁾

Portada de l'Àlbum en Homenatge al pare Llanas dipositat a la Biblioteca-Museu Balaguer.

Dedicatòria de l'Ateneu de Vilanova al pare Eduard Llanas a la primera plana del referit àlbum.

A Vilanova, des d'aleshores, hi funcionaven dos Ateneus. Es va estudiar la manera d'unir-los i aconseguir una societat molt més forta i no classista. Una de les persones més entusiasmades en aquesta fusió va ser el P. Llanas.

El 9 de setembre, amb la presidència accidental del P. Llanas, l'Ateneu Obrer presenta les bases a l'Ateneu de Vilanova i la Geltrú per tal de promoure la fusió d'ambdós ateneus. Són còpies i es decideix fer una Junta General en què es discuteixin i votin les bases presentades, una per una. S'estudien, es raonen i s'aproven. En la Junta General del dia 10 d'octubre es fa la fusió de totes dues societats, es constitueix una nova junta directiva i es formen quatre comissions:

President	P. Eduard Llanas.
Vicepresident	Francisco Bonet.
Secretari	Enrique Puig.
Vicesecretari	Mariano Hurtado.
Bibliotecari	Francisco Ferrer.
Tresorer	Pedro Pelegrí.
Vocals	José Sugranyes.
	Isidro Marqués.
	Antonio Ferrer.
	Francisco Ibern.
	Demetrio Galzeran.
	Juan Escribá.
	Fernando Ballester.
	Andrés Capitán.
	Ramon Font.
	José M ^a Olivars.
	Pablo Soler i Rovira.
	Buenaventura Sans.
	Juan Pascual i Vidal.

Sobre aquesta junta tenim una dada molt interessant i és que es parla de fundar unes classes d'Arts i Oficis. Aquí es on es construeixen els fonaments de la futura Escola Industrial (actual UPC Universitat Politècnica de Catalunya).

A partir d'aquest moment l'Ateneu Obrer i l'Ateneu de Villanueva y Geltrú ja en són un de sol. Tot llegint un butlletí de l'Ateneu trobem aquest comentari: "La fecha del 10 de Octubre de 1880 fue de gran trascendencia para la vida del Ateneo, pues pactaron el 'Ateneo Obrero', existente en aquella fecha y el de Villanueva y Geltrú bajo unas 'Bases honrosas' para ambos, resultando de aquella fusión un considerable aumento de socios hasta 765, cifra que no ha alcanzado nunca ninguna Sociedad en Villanueva. A consecuencia de esta fusión hubo un cambio de Junta Directiva quedando elegido Presidente el Reverendo P. D. Eduardo Llanas, instalado el Ateneo en la antigua Sociedad Casino Artesano."⁽³⁹⁾

El P. Bordas (escolapi), en la seva crònica, comenta que existien a Vilanova dos ateneus i que els seus noms eren *Ateneo de Villanueva* i *Ateneo Obrero Villanovés*. El Pare Llanas va iniciar, va impulsar i va realitzar la fusió de les dues entitats.

"...siendo el P. Llanas uno de los más entusiastas a favor de la fusión, que vendría a concentrar fuerzas morales y económicas, en lugar de permanecer divididas en dos entidades. La fusión tuvo lugar en acuerdos tomados en 10 de Octubre de 1.880, siendo nombrado presidente del Ateneo el Rdo. P. Eduardo Llanas: Fue, pues, el Padre Llanas el primer Presidente que ha tenido el Ateneo de Villanueva."⁽⁴⁰⁾

El primer ensenyament i les classes és un tema que es tracta a quasi totes les juntes (s'estudia el nou reglament de les classes, es canvia l'horari per necessitats del local). Sobre el sou del

professor, el mobiliari de les classes. Davant la sol·licitud per tenir un ajudant, es nomena una comissió...⁽⁴¹⁾ Sobre la biblioteca, s'envien agraïments pels donatius.⁽⁴²⁾

És de destacar l'interès que es pren per aconseguir una Escola d'Arts i Oficis. Tant és així que per treballar-hi més a fons es nomena una comissió que estudiï la manera d'aconseguir-la i col·locar-la al mateix local de l'Ateneu.⁽⁴³⁾ El Sr. Lluch presenta un pla d'estudis per a l'escola.⁽⁴⁴⁾ Aquest projecte s'envia a l'Ajuntament amb totes les dades de les despeses a fer. José Mª Freixa als seus *Anales de Villanueva y Geltrú*, escriu: "...el proyecto terminado en su totalidad que sirvió de base para la fundación del 'Centro Teórico y Práctico de Artes y Oficios' abierto a la enseñanza el 2 de enero de 1881 con una matrícula de 200 alumnos. El desarrollo de este Centro, que ocupaba en principio el edificio de la Rambla Principal, nº 71 (és el lloc on ara hi ha el col·legi Santa Teresa de Jesús) fue la semilla de la enseñanza técnica de España, ya que inspirándose en sus programas y actuación se dictó el R.D. de 5 de noviembre de 1886 en que el Estado creaba siete Escuelas de Artes y Oficios... Era entonces Ministro de Instrucción Pública Víctor Balaguer..."⁽⁴⁵⁾

Es demana a l'Ateneu de participar en el Certamen Literari que es farà per a la Inauguració del Ferrocarril. Per representar l'Ateneu es nomena el P. Llanas.⁽⁴⁶⁾

El 14 de novembre es fa una junta general en què s'inviten personalitats per donar a conèixer la societat.⁽⁴⁷⁾ Es modifiquen i reformen els estatuts i se'n fa un nou reglament.

Cal dir que a l'Ateneu es treballava per comissions; tant per buscar professors com per fer el reglament... Hi havia les comissions que es formaven en el moment en què es repartien els càrrecs i les que sorgien en un moment, donat quan interessava treballar a fons algun tema.

La tasca del P. Llanas a l'Ateneu és molt interessant; tant és així que l'Ateneu de Vilanova en agraïment a la seva feina va voler homenatjar-lo i per això li va dedicar un àlbum, que actualment es guarda a la Biblioteca-Museu Balaguer de Vilanova.

Es tracta d'una peça de museu (pesa molt). La coberta és de pell, amb claus i sanefes incrustades, de plata. Té una placa al mig, també de plata, on hi ha gravat: "Al R. P. E.//D. EDUARDO LLANAS//Del//ATENEO DE VILLANUEVA".

És preciós, en obrir-lo, hi trobem fulls de roba de seda morada. Els fulls són de color marró amb un ribet daurat.

A la primera pàgina hi ha lletres molt treballades, de color vermell i negre, amb sanefes i dibuixos de tota mena. Diu així:

*"El Ateneo de Villanueva, en cuyo seno se hallan representadas todas las fuerzas vivas de la población, se complace en tributar esta débil muestra de alta consideración y aprecio su digno Vice-presidente; al modesto escolapio y sabio autor de las conferencias sobre el Origen del hombre; al inteligente y celoso Rector del Colegio Samà.
Año 1.880".*

Conté 34 fulls il·luminats de 19x28 cms.

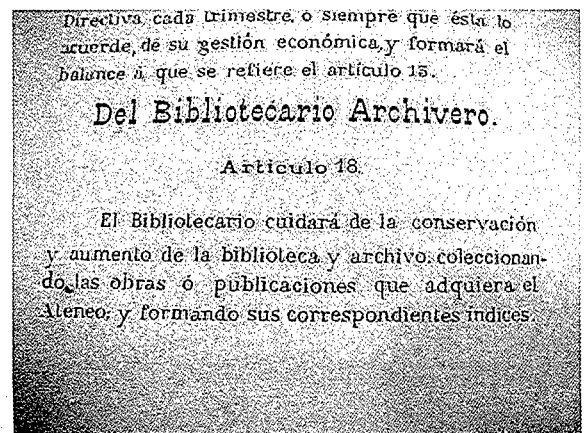
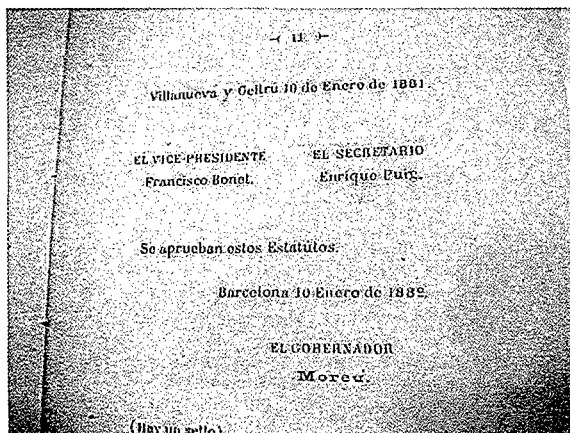
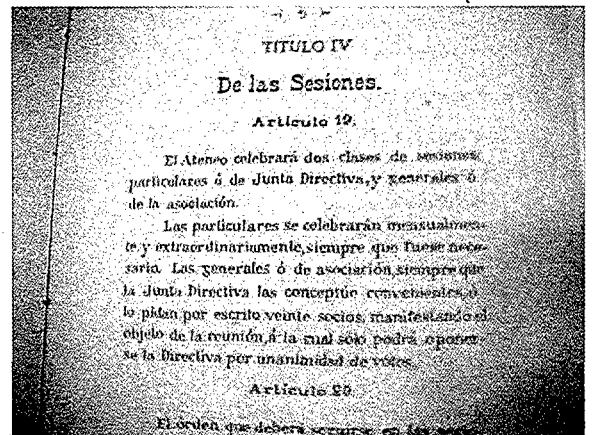
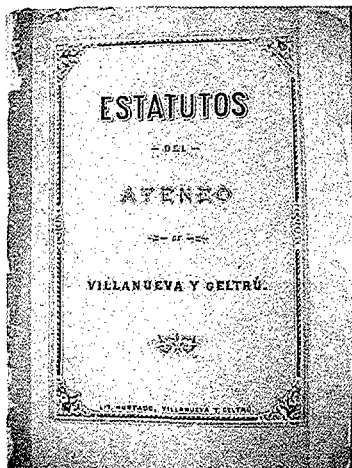
Al peu de pàgina, a mà dreta, en lloc de portar dígit de numeració, hi trobem el missatge següent:

/ La / par / te / i / lus / tra / da / que / es / te / al / bum / con / tie / ne / ha / si / do / e /
/ je / cu / ta / da / por / so / cios / de / es / te / mis / mo / A / te / neo / .

Totes les pàgines tenen el seu dibuix, són miniatures fetes amb tremp, perfectes i precioses. Per més que s'observin sempre es van descobrint coses noves dins de cadascun d'aquests dibuixos. També porten signatures, unes més llegibles que les altres. Si ens entretenim a mirar-les, ens adonem que n'hi ha moltíssimes de conegudes. L'últim a signar és En Juan Torrents.⁽⁴⁸⁾

1881

El mes de gener es fa una junta general en la qual s'aproven els estatuts i es nomena nova junta. Torna a ser nomenat president el P. Llanas, però ell exposa que no pot ser-ho per motius de salut. I és tanta la pressió que al final accepta.⁽⁴⁹⁾ La junta directiva queda com segueix:

President	P. Eduard Llanas.
Vicepresident	Francisco Bonet.
Secretari	Enrique Puig.
Vicesecretari	Mariano Hurtado.
Bibliotecari-arxiver	Francisco Ferrer.
Tresorer	Antonio Marrugat.
Conservador de l'edifici	Joan Galzeran.
Vocals	Pedro Pelegrí.
	Manuel Marqués.
	Pablo Soler.
	Manuel Tomás.
	Juan Escribá.
	José M ^a Olivard.
	Francisco Ibern.
	Rosendo Colomer.

El president creu convenient de fer un reglament intern i aprovar-lo en la pròxima junta general del dia 16 de gener, i així es fa.⁽⁵⁰⁾

Els diumenges se segueixen fent les conferències i els dijous les converses científicoliteràries.⁽⁵¹⁾

Seguint l'estudi de les actes, veiem la importància que s'atorga a l'ensenyament. Es debat sobre els professors, els canvis d'horari per aprofitar més el dia, sobre les classes nocturnes i sobre les diürnes, de l'edat dels alumnes...

Quant a la normativa, s'acorda que els alumnes que destorben a les classes estiguin 15 dies sense assistir-hi. Per altra banda, es rep un ofici signat per alguns socis en què es critica el primer ensenyament, però es desestima per falta de fonament. Aleshores, aquests 22 socis envien una carta en la qual demanen explicacions d'aquesta resposta. S'acorda de cridar-los per parlar amb ells.⁽⁵²⁾

S'observen les penúries econòmiques d'un professor i de la societat en general, ja que quan, després de fer vacances, aquest en torna a demanar per visitar la família, aleshores la junta aprofita per tancar l'escola i no abonar aquest mes al professor ni als ajudants a causa del mal estat econòmic.⁽⁵³⁾

Més endavant, el mestre, Esteban Arimany, demana més assignació, ja que té la seva família al seu càrrec, però la junta diu que no pot.⁽⁵⁴⁾ Les classes diürnes comencen el dia 1 de setembre i el 15, les nocturnes.⁽⁵⁵⁾ Se segueix treballant per a l'Escola d'Arts i Oficis i el 2 de gener es parla del pressupost.⁽⁵⁶⁾

Quant a les relacions amb la parròquia, el 23 de maig hi ha una petició del rector al professor, Sr. Arimany, perquè els nens de l'escola vagin a la processó. Se li diu que no i que sempre que vulgui alguna cosa de l'Ateneu es dirigeixi a la junta directiva.⁽⁵⁷⁾ El 27 d'octubre es rep una comunicació del rector de Sant Antoni per tal que els alumnes puguin rebre el sagrament de la confirmació. Es decideix de dir-ho als nens.⁽⁵⁸⁾

S'invita l'advocat Josep Mª Vallès i Ribot per parlar sobre ensenyament popular.⁽⁶⁵⁾ Un altre tema que es va tractant és el del sou del conserge.

El 24 de juny hi ha un ofici del P. Llanas on presenta la dimissió per raons superiors a la seva voluntat. No li volen admetre fins parlar amb ell, ja que ho consideren una gran pèrdua. En aquesta sessió, i a partir d'ara, presideix Francisco Bonet. Tot i que no torna a presidir cap junta, no s'accepta la dimissió del P. Llanas fins a la junta general del dia 10 de febrer de 1882.

L'antic president, Creus i Corominas, anys després escrivia: "Entrado a presidir el P. Llanas el Ateneo de una manera definitiva, más que glorias a contar, tuvo pesares a sufrir, pues que, con la fusión efectuada con otra sociedad, quedó el primero absorbido y anulado por la segunda. Y contrariados constantemente los propósitos y las iniciativas de aquel... tuvo que resignar aquella presidencia primero, y salir a mediados de marzo de 1.881, de la sociedad también..."⁽⁶⁶⁾

Sobre l'arribada del ferrocarril es decideix de celebrar una vetllada literària i d'il·luminar la façana.⁽⁶¹⁾ Es reben dos oficis: un de l'alcaldia, invitant-los a rebre el primer tren, i un altre de la comissió de festes de l'Ajuntament, dient que hi ha entrades reservades per a la vetllada literària al teatre Tívoli, l'1 de gener.⁽⁶²⁾

1882

Tenen lloc unes quantes juntes generals en les quals, per fi, s'accepta la dimissió del P. Llanas i queden, com a president, Francisco Bonet i, com a vicepresident, Juan Galzeran.⁽⁶³⁾ Es llegeix la memòria anual de secretaria.⁽⁶⁴⁾

Dimiteix el tresorer Antonio Marrugat i s'acorda nomenar Juan Escribá.

També s'acorda nomenar Francisco Ibern com a soci conservador i com a representant de l'Ateneu a la *Reunión del Sindicato Industrial y de Comercio de Barcelona*.⁽⁶⁵⁾

L'ensenyament és un tema molt tractat en les juntes, però mereixeria un estudi a part.⁽⁶⁶⁾ Es proposa fer exàmens als alumnes.⁽⁶⁷⁾ Els mesos de juliol i agost se suspensen les classes.⁽⁶⁸⁾ S'atorguen premis de comportament i aplicació molt específicats.⁽⁶⁹⁾ S'acorda de reemprendre les classes el 15 de setembre.⁽⁷⁰⁾

El 25 de març hi ha una conferència del Dr. Carlos Ferrer.⁽⁷¹⁾ El Sr. Tomás informa que en José Beyer s'ofereix a fer una conferència sobre història.⁽⁷²⁾ Es llegeix un treball del soci Simón Rodríguez titulat *La educación popular y algunas consideraciones sobre la instrucción de la mujer*.⁽⁷³⁾

La junta del 21 de març és molt interessant, ja que s'acorda la creació d'un butlletí *Boletín, órgano del Ateneo*.⁽⁷⁴⁾ Més endavant i gràcies a l'èxit del seu contingut es decideix que el butlletí tingui el doble de pàgines i la tirada de 550 exemplars.⁽⁷⁵⁾

Pel que fa a la sintonia amb altres ateneus, observem unes bones relacions amb l'Ateneu de Tarragona⁽⁷⁶⁾ i amb el d'Igualada.⁽⁷⁷⁾

Quant a l'exposició regional, s'aprova de participar-hi amb l'exposició de treballs dels alumnes de dibuix.⁽⁷⁸⁾

Sabem que hi ha una comissió que estudia la construcció de cases per a obrers⁽⁷⁹⁾ i que, perquè hi hagi una comunicació més fluïda es disposa d'una bústia per a dipositar-hi preguntes que es contesten cada dissabte.⁽⁸⁰⁾

1883

Els dies 5, 13 i 14 de gener hi ha reunions de la junta. En la del dia 14 hi ha copiada la memòria de secretaria i es produeix un altre canvi en la junta. Es tracta del Sr. Bonet, que exposa les raons per les quals no pot continuar sent el president. Se li accepten i se li dóna un vot de gràcies per la seva feina com a president i també per haver estat al front de l'escola. La junta queda de la següent manera:

President	Enrique Puig.
Vicepresident	Juan Galzeran.
Secretari	Simón Rodríguez.
Secretari 2n	Pascual Rivero.
Bibliotecari	Miguel Guancé.
Tresorer	Francisco Ibern.
Conservador de l'edifici	Pedro Pelegrí.
Vocals	Francisco Bonet. Pablo Soler. Manuel Tomás. Rosendo Colomer. Enrique Santacana. Emilio Campos. Buenaventura Roig. Juan Riambau.

Hi ha un projecte per a la construcció de cases per a obrers, s'acorda que es publiqui al butlletí.⁽⁸¹⁾

Quant a la valoració dels professors de l'Ateneu, es decideix de posar-los al quadre de socis protectors.⁽⁸²⁾

Des de l'any anterior es demana de revisar l'article 5è del reglament. El dia 4 de març es fa una junta general, es tracta de canviar "...en el Ateneu solo se admitiran revistas de artes, ciencias y agricultura". Ara hom voldria canviar aquest contingut per aquest altre que deia "En el Ateneo habrá toda clase de periódicos y revistas", s'aprova el canvi per 27 vots a favor i 26 en contra i s'acorda d'afegir-hi "a juicio de la junta directiva".⁽⁸³⁾

Es crea una aula de solfeig per als socis. El professor és Francisco Montserrat i Coll. Aquestes classes s'imparteixen el dimarts i el divendres, de 8 a 9 de la nit. Se li assignen 10 rals del fons de l'Ateneu per cada lliçó i l'aula, físicament, forma una part del cafè.⁽⁸⁴⁾ S'acorda construir una mampara per separar les classes del cafè.⁽⁸⁵⁾ El Sr. Bonet, com a director de primera ensenyança, proposa parar les classes els mesos de juliol i agost. Les classes es reinicien el 15 de setembre.⁽⁸⁷⁾ Aquesta proposta s'aprova.⁽⁸⁶⁾ S'acorda de donar premis als alumnes.⁽⁸⁸⁾ Més endavant trobem especificats els premis que s'han donat als alumnes en el curs 1882-83 *Diplomas-cromos de gran tamaño* i *Manual del trabajo*, s'entregaran el dia 2 de desembre. Es fa constar el nom dels alumnes premiats en tres grans grups: Primera Ensenyança adults; Primera Ensenyança nens i Dibuix natural i lineal.⁽⁸⁹⁾

Es comunica haver passat una circular a diversos periòdics polítics per fer intercanvi amb el butlletí de l'Ateneu.⁽⁹⁰⁾

Es rep la comunicació de la subvenció anual de 1.000 pessetes per part de la Diputació de la província.⁽⁹¹⁾ A causa de les condicions proposades per la Diputació es tanca el cafè. La *Delegación de la Asociación de excursiones catalana* demana el cafè per posar-hi el seu museu biblioteca —s'accepta—, però els senyors Guancé i Riambau fan constar els seus vots en contra —es debat—.⁽⁹²⁾ (30-6) El Sr. Miquel Guancé presenta un ofici en què vol fer constar la seva dimissió com a vocal i com a bibliotecari. Aleshores es nomena Rosendo Colomer.⁽⁹³⁾

Es presenta una moció en la qual alguns socis demanen el *salón de cátedras* per oferir una vetllada literària musical a benefici de la família de José Cruset, el qual fou víctima de l'incendi del dia 30 a casa seva i taller. La junta accepta gustosa.⁽⁹⁴⁾

A causa de les condicions proposades per la Diputació Provincial, es tanca el cafè, aleshores es nomena una comissió per tal de fer gestions amb el seu propietari.⁽⁹⁵⁾

Es faculta el president i el secretari perquè elevin la instància al ministre de foment a fi d'obtenir la subvenció.⁽⁹⁶⁾ Aquesta instància va tenir un resultat positiu, ja que es va donar a en Víctor Balaguer.⁽⁹⁸⁾

La institució manté bones relacions amb Víctor Balaguer i el feliciten per haver pujat a la *Presidencia del Consejo de Estado*.⁽⁹⁷⁾

Ja que la biblioteca del centre necessita més exemplars, demanen llibres al governador civil⁽⁹⁹⁾ i es reclama una col·lecció de llibres a la Diputació.⁽¹⁰⁰⁾

1884

El 22 de gener es llegeix una memòria del curs.⁽¹⁰¹⁾

Les peticions d'augment del contingent de llibres per a la biblioteca són escoltades i, finalment, l'11 de febrer es reben 33 volums de llibres de la Diputació Provincial.

El diputat per *els afores* de Barcelona, En Vicente de Romero, fa una conferència sobre *Importancia de la construcción de casas para obreros*. Es va acordar d'invitar-hi En Víctor Balaguer, ja que es trobava aci⁽¹⁰²⁾ i es demana a Valentín Almirall, advocat i publicista, que faci una altra conferència.⁽¹⁰³⁾

Quant a ensenyament, En Francisco Bonet no pot fer de director ni impartir classes. Per fer aquesta feina es nomena, per unanimitat, N'Abel Bonet (el seu fill).⁽¹⁰⁴⁾ El 15 de juliol es tanquen les classes, menys la de solfeig, que ho fa el 15 d'agost i s'obre l'1 de setembre.⁽¹⁰⁵⁾ Es paguen 40 pessetes mensuals a N'Abel Bonet.⁽¹⁰⁶⁾

Quant a les despeses, es compra un rellotge a En Miquel Rodellas (a terminis) i un harmòni-um al Sr. Casellas per 300 ptes., també a terminis.⁽¹⁰⁷⁾

Hi ha moltes actes en què es parla del lloguer del local, del canvi de la societat del gas. Per altra banda, la societat del gas redueix el preu del consum i la directiva vol que consti en acta el seu agraïment. També hi ha generada certa polèmica sobre la propietat dels aparells de gas.⁽¹⁰⁸⁾

1885

L'11 de gener es llegeix la memòria anual i es vota la nova junta.⁽¹⁰⁹⁾

El dia 12 es trien els càrrecs:

President	Francisco Bonet.
Vicepresident	Juan Galzeran.
Secretari	Pablo Barbé.
Vicesecretari	Pascual Rivero.
Bibliotecari	Francisco Suñé.
Tresorer	Francisco Ibern.
Vocals	Buenaventura Roig.
	Emilio Comas
	Simón Rodríguez.
	Antonio de Samà i Torrents.
	Enrique Puig.
	Pedro Pelegrí.
	Rosendo Colomer.
	Juan Riambau.
	Juan Ill.

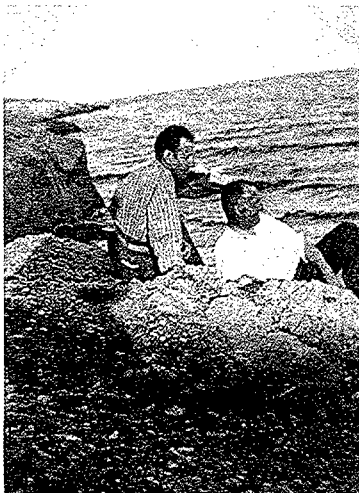
El 19 de gener dimiteixen el vocal, Sr. Ill, al qual no se li admet la dimissió, i el senyor Pablo Barbé, del càrrec de secretari. Es nomena a qui ho havia fet fins ara, el Sr. Simón Rodríguez.

Continua sense resoldre's el tema del gas; no hi ha acord amb els propietaris i es decideix que es quedaran fins a trobar un altre edifici en condicions.⁽¹¹⁰⁾

Es tracta la situació econòmica de la societat.⁽¹¹¹⁾

Es munta un *certamen literario y artistico*, està tot detallat: tant els membres del jurat com, fins i tot, la litografia dels diplomes.⁽¹¹²⁾ A causa del mal estat sanitari a les poblacions veïnes es prorroga el certamen. (En aquells moments hi havia còlera, Albert Virella ho comenta de la següent manera: "L'agost de 1885 es va tenir coneixement d'un cas de còlera a Sitges i d'una malalta a la masia de les Mesquites. Era la primera alarma d'epidèmia que es presentava..."⁽¹¹³⁾ La repartició de premis es farà al *Tívoli Villanovés* (aquest teatre amb els seus jardins, que es funda l'any 1860, era ubicat a l'actual Casa d'Empara) i es passa invitació, entre d'altres, a Víctor Balaguer i al P. Llanas. S'invita la Societat Coral a prendre part en el certamen i accepta de gust.⁽¹¹⁴⁾ Es procura de reservar un lloc a les grades per a la Societat Coral. El *fallo del jurado* es publica al butlletí.⁽¹¹⁵⁾ El Sr. Milà, director i propietari del *Diario de Villanueva y Geltrú*, s'ofereix a publicar els treballs de certamen gratis i, en compensació, donarà 25 exemplars a l'Ateneu. Després de parlar-ne decideixen publicar-los al butlletí i en fan una tirada de 600 exemplars a 40 pessetes. La junta dóna les gràcies al Sr. Milà pel seu interès.⁽¹¹⁶⁾

Es fan subscripcions als diaris de Barcelona.⁽¹¹⁷⁾

Se suspenen, per vacances, les classes de 1ª ensenyança, s'aturen dibuix, càlcul i gramàtica castellana, del 1r de juliol al 15 de setembre. No les de solfeig i cant⁽¹¹⁸⁾ fins que el 24 de juliol es parla de suspendre-les fins a nova ordre. S'obren les classes l'1 d'octubre.⁽¹¹⁹⁾ En la sessió del 29 de novembre s'acorda d'inventariar el mobiliari de la classe de dibuix, que és propietat de particulars. La classe de dibuix lineal està impartida per Salvador Escofet.⁽¹²⁰⁾

La Biblioteca-Museu Balaguer convida l'Ateneu a la celebració del seu 1r aniversari.⁽¹²¹⁾

1886

El dia 1 de gener, el secretari comenta la memòria a la Junta directiva i el dia 10 la llegeix a la junta general. En aquesta sessió es modifiquen els articles 11, 21 i 10, es vota la nova junta i el dia 13 es distribueixen els càrrecs:

President	Francisco Bonet.
Vicepresident	Juan Galzeran.
Secretari	Juan Torrents.
Vicesecretari	Antonio Soler.
Bibliotecari	Gerónimo Marqués.
Tresorer	Rosendo Colomer.
Vocal conservador de l'edifici	Francisco Suñer.
Vocals	Pedro Pelegrí.
	Juan Roca.
	Pascual Rivero.
	Antonio Urgellés.
	Ramón Artigas.
	Pablo Barbé.
	Antonio Masiá.
	Aniceto Pascual. ⁽¹²²⁾

A l'Ateneu es treballa per comissions, es formen les de: "*Fomento de la instrucción*", "*Dirección y redacción del boletín del Ateneo*", "*Preparación del nuevo certamen y exposición artística*" i "*Vocal del Ateneo*".⁽¹²³⁾

Connectant amb la tradició carnavalesca de Vilanova cal dir que hi ha una comunicació de l'alcaldia per tal que es nomenin dues persones que, junt amb el "Cabildo Municipal", facin el programa de les bromes de Carnaval.⁽¹²⁴⁾

El Sr. Coroleu s'ofereix per muntar un cicle de conferències i se li demana expressament que ho faci.⁽¹²⁵⁾ Més endavant es rep una carta que comunica que no pot endegar aquest cicle de xerrades perquè les amistats, en qui confiava per fer-les, no podien per culpa d'un excés de feina.⁽¹²⁶⁾

El Sr. Antonio Soler exposa la importància del dibuix linial aplicat a la indústria, per això proposa que s'imparteixi aquesta assignatura.⁽¹²⁷⁾ En l'acta següent sabem que aquestes classes ja han estat començades.⁽¹²⁸⁾ Es parla de l'obertura de les classes de primària⁽¹²⁹⁾ i se'n nomenen dos ajudants.⁽¹³⁰⁾

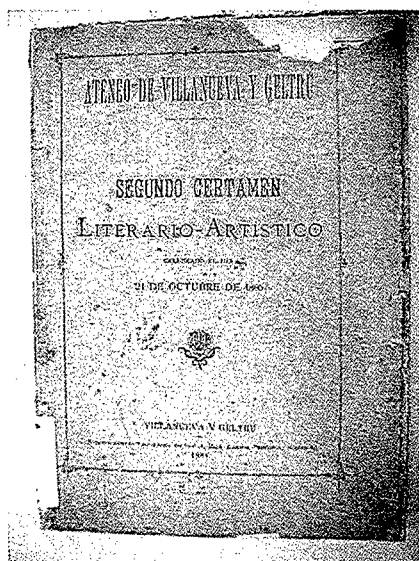
Es rep una comunicació de la *Comisión de reformas para el mejoramiento de la clase obrera*, de la qual és president Antonio Cánovas del Castillo. En aquesta comunicació demana dades sobre la classe obrera. Se'ls envia un exemplar de cadascun dels números dels butlletins que tractaven sobre las *Cajas de Ahorro y de los Bancos Populares de Crédito* i un exemplar del butlletí en què hi ha un important estudi sobre les classes per a obrers.⁽¹³¹⁾

L'Ajuntament concedeix una subvenció de 1.000 pessetes anuals a l'Ateneu.⁽¹³²⁾ Aquesta subvenció s'ofereix amb la condició d'admetre gratuïtament a les classes els nens pobres que siguin recomanats per l'alcaldia.⁽¹³³⁾

Sobre la relació amb altres societats, es rep una comunicació del *Centro Catalanista de Sant Martín de Provençals*.⁽¹³⁴⁾ I també n'hi ha amb l'Ateneu Obrer de Barcelona.⁽¹³⁵⁾

Víctor Balaguer contesta una felicitació per haver estat nomenat *Presidente del Consejo de Instrucción Pública*.⁽¹³⁶⁾ Se'l felicita de nou pel nomenament de Ministre d'Ultramar.⁽¹³⁷⁾ S'envia un ofici per agrair-li la mediació per haver implantat una Escola d'Arts i Oficis a la població.⁽¹³⁸⁾ També es rep la seva contesta.⁽¹³⁹⁾

Hi ha moltes sessions, des del mes de maig fins a l'octubre, en què es parla del "*Certamen literari i artístic*" que té lloc el dia 24 d'octubre. El president del jurat és José Coroleu, el qual pronuncia un discurs molt aplaudit. La Flor Natural pel poema *Estiu* és atorgat a Apel·les Mestres. A Rosa Puig i Campo se li lliura la Flor Natural i té l'honor de seure al silló presidencial.⁽¹⁴⁰⁾ Sobre l'enquadernació dels treballs, diplomes, premis..., en trobem menció a les actes des de l'octubre al desembre.⁽¹⁴¹⁾

Se suprimeix un conserge a fi d'economitzar⁽¹⁴²⁾ i es relaciona l'estat de comptes.⁽¹⁴³⁾

Quan s'acabi la subscripció a la *Crónica de Cataluña* es proposa de fer-ho a *La Vanguardia*.⁽¹⁴⁴⁾

L'acta del 21 de maig ens parla de la relació amb l'Ateneu de Sant Andreu del Palomar, que demana rebre gratuïtament el butlletí de l'Ateneu de Vilanova i també comenta que s'havien enviat els estatuts a l'Ateneu d'Igualada (institució que encara conserva el nom d'Ateneu, actualment).⁽¹⁴⁵⁾

Hi ha una mica de dèficit.⁽¹⁴⁶⁾ És difícil cobrar als obrers a causa de paraltzació de la fàbrica Ferrer Vidal i d'altres.⁽¹⁴⁷⁾

S'acorda d'enviar els comptes de l'any 1885-86 a la Diputació per cobrar la subvenció concedida al Butlletí Oficial del juny de 1880.⁽¹⁴⁸⁾

S'acorda oferir una vetllada literària a fi d'ajudar les famílies dels 22 pescadors que van morir en la tragèdia del dia 22.⁽¹⁴⁹⁾ Per aquest motiu es reuneixen amb les altres societats: *Juventut Vilanovesa*, *Centro Artesano*, *Casino Artesano*, *Cooperativa instal·lada a l'Ateneu*, *La Progresiva*, *La Cuyera*, *Coral*, *Centro Federalista*, que s'ofereixen, gustoses, per cooperar en un fi tan filantròpic. Es nomena una comissió⁽¹⁵⁰⁾ i hi trobem el programa de la vetllada.⁽¹⁵¹⁾

A causa de la llei d'impremta, es demana que s'enviïn butlletins al governador civil i fiscal d'impremta.⁽¹⁵²⁾

1887

President	Francisco Bonet.
Vicepresident	Juan Torrents.
Secretari	Juan Roca.
Vicesecretari	Antonio Soler.
Bibliotecari	Gerónimo Marqués.
Tresorer	Francisco Oliva.
Vocal conservador de l'edifici	Jaime Alba.
Vocals	Aniceto Pascual.
	Ramón Artigas.
	Ramón Junqué.
	Antonio Maciá
	Antonio Urgellés
	Ivo Pascual.
	Francisco Miró.

Comissions:

Secció de foment i bona marxa de la instrucció.

Comissió per a les vetllades, conferències i certàmens.

Comissió per al més gran desenvolupament de les classes de dibuix i música.

Comissió de festes.

Redacció del butlletí.

També hi ha una comissió especial de festes on hi ha un membre de cada societat.⁽¹⁵³⁾

La comissió per al més gran desenvolupament de les classes de dibuix i música, abans esmentada, és nova d'aquest any.

El Sr. Bonet dimiteix per causes justificades.⁽¹⁵⁴⁾

El Sr. Suñé llegeix una carta del seu germà des de Santiago de Cuba, on s'ha obert una subscripció per ajudar els naufrags.⁽¹⁵⁵⁾

Es parla sobre la publicació del certamen literari i artístic.⁽¹⁵⁶⁾ Es decideix de tornar a la Biblioteca-Museu Balaguer els volums de Spencer que havia donat per a un dels premis del certamen i que no s'havien atorgat.⁽¹⁵⁷⁾

Lligant-ho amb les relacions amb la Biblioteca-Museu, es demanen les obres de Víctor Balaguer.⁽¹⁵⁸⁾

En aquest moment l'estat econòmic és precari. Es mira de minvar la publicació del butlletí per tal de reduir despeses.⁽¹⁵⁹⁾ S'aconsegueix rebaixar el lloguer. Malgrat aquestes mesures, es decideix de no cobrar als qui estan sense feina o tenen mala salut.⁽¹⁶⁰⁾

Es nomena president Juan Torrents i vicepresident Aniceto Pascual.⁽¹⁶¹⁾ En la reunió del 15 d'abril es demana que es nomeni president honorari Francisco Bonet.⁽¹⁶²⁾

Quant al butlletí, es proposa i s'accepta Francisco Puig per dirigir-lo.⁽¹⁶³⁾ (11-5)

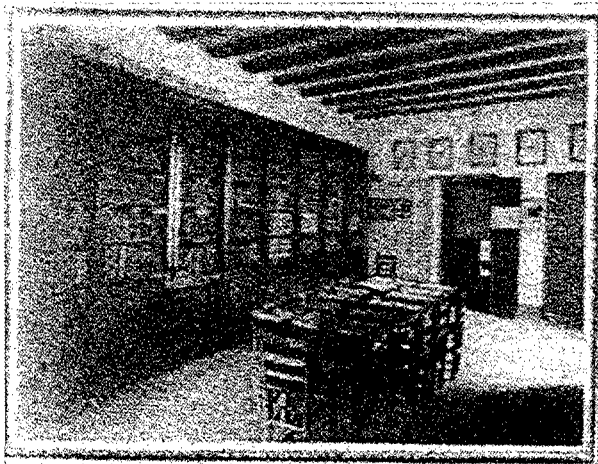
L'astrònom Francisco Coll s'ofereix per fer una conferència⁽¹⁶⁴⁾ i es presenten els comptes a la Diputació.⁽¹⁶⁵⁾

El Sr. Roca, secretari primer, dimiteix a causa de l'excés de feina. Se li donen les gràcies i el Sr. Soler, secretari segon, passa a ser secretari primer.⁽¹⁶⁶⁾

Es crea una comissió per preparar la festa de repartiment de premis.⁽¹⁶⁷⁾ Aquesta comissió exposa les gestions fetes.⁽¹⁶⁸⁾

Hi ha baixes a la societat⁽¹⁶⁹⁾ i es forma una comissió per estudiar el motiu.⁽¹⁷⁰⁾ Enrique Puig i Rafecas, director de l'Escola Oficial d'Arts i Oficis, exposa que la població es troba en estat precari i l'única solució de l'Ateneu és fusionar-se amb l'escola. S'estudia i es fa una comissió a fi de

redactar-ne unes bases per portar-les a la Junta General.⁽¹⁷¹⁾ El dia 12 de novembre, la comissió presenta les bases i s'aproven per passar-les a la Junta General.⁽¹⁷²⁾ Les bases s'estudien i s'aproven en la junta general celebrada el 27 de novembre. En aquesta junta també s'estudia i es decideix el canvi de local. Es dona un vot de gràcies a la societat *El Porvenir* pel seu suport i ajuda.⁽¹⁷³⁾ En la sessió del dia 8 de desembre es comunica la impossibilitat de fer el trasllat a l'Escola Oficial perquè aquesta necessita tot l'espai; aleshores s'acorda de demanar a l'Ajuntament l'edifici que havia ocupat l'Escola Superior de nenes al c/ Sant Pere núm. 40.⁽¹⁷⁴⁾ S'estudia l'edifici i es fa el trasllat.⁽¹⁷⁵⁾

1888

La primera reunió de l'any es fa el dia 2 de gener, se centra en l'edifici on es traslladarà la societat.⁽¹⁷⁶⁾

La Diputació demana un extracte dels comptes de 1885-86.⁽¹⁷⁷⁾

President honorari	Francisco Bonet.
President	Aniceto Pascual.
Vicepresident	Gerónimo Márqués.
Secretari	Antonio Soler.
Vicesecretari	Andrés Milá.
Bibliotecari	Francisco Suñé.
Tresorer	Francisco Oliva.
Vocal conservador de l'edifici	Francisco Miró.
Vocals	Juan Torrents.
	Ramón Artigas.
	José O. Puig.
	Jaime Alba.
	Pedro Pelegrí.
	Rosendo Colomer.
	Magín Roig.
	Cristóbal Montserrat.

Les comissions són les d'ensenyança elemental, classes especials, certàmens, vetllades, conferències i redacció del butlletí.⁽¹⁷⁸⁾

Es nomena una comissió que gestioni el cobrament de les subvencions.⁽¹⁷⁹⁾ Aquesta acta ens parla del cobrament de la subvenció per part de l'Ajuntament.⁽¹⁸⁰⁾ Es donen les gràcies al diputat provincial José Antonio Benach, per la gestió sobre la conservació de la subvenció de la Diputació.⁽¹⁸¹⁾ S'ha cobrat la subvenció de la Diputació de l'any 1887-88; s'acorda de pagar tres mesos de lloguer de l'antic local.⁽¹⁸²⁾

Es rep la carta de l'autor d'un treball premiat al certamen de 1886 preguntant quan es publicarà i se li contesta que aviat.⁽¹⁸³⁾ Es reparteixen els volums del certamen.⁽¹⁸⁴⁾ El Sr. Bonet respon a un ofici de la junta en què se li comunica el canvi de local; aquesta li respon amb molta amabilitat i li comunica la nova junta.⁽¹⁸⁵⁾

Hi ha relacions amb l'*Ateneo Tarraconense de la clase obrera*⁽¹⁸⁶⁾ i també hi trobem un altre ofici de Francisco Bonet responent al que se li va enviar comunicant la nova junta directiva.⁽¹⁸⁷⁾ Invitació de la Junta de la Biblioteca-Museu Balaguer per assistir a una sessió literària que es convoca per celebrar el quart aniversari de la seva inauguració.⁽¹⁸⁸⁾ Es mantenen relacions amb l'Ateneu de Barcelona i amb el Centre Català de Barcelona.⁽¹⁸⁹⁾

Es rep una carta de Pablo Ojeda, instructor, en la qual demana augment de sou.⁽¹⁹⁰⁾ Se li contesta que no se li pot augmentar fins al pròxim curs.⁽¹⁹¹⁾ S'acorda el calendari i l'horari: el curs començarà el 15 de setembre i acabarà el 15 de juliol; les classes es faran de 8 a 9 de la nit i la sala de lectura es tancarà a les 10h.⁽¹⁹²⁾ Hi ha queixes sobre el director de les classes i s'acorda que s'estudiïn.⁽¹⁹³⁾ Els alumnes de solfeig demanen de no fer vacances.⁽¹⁹⁴⁾ Així la classe d'instrumentació, continua impartint-se de 12 a 1.⁽¹⁹⁵⁾

Nova organització de les classes.⁽¹⁹⁶⁾ L'acta del dia 22 de setembre és interessant, ja que es rendeix comptes de la inauguració del nou curs 1888-89 que va tenir lloc el dia 17. S'hi especifiquen les classes que s'impartien: lectura, escriptura, gramàtica, aritmètica, dibuix lineal, figura i ornament. Les classes es feien diàriament i de 8 a 9 de la nit. La de solfeig de 2/4 de 8 a 2/4 de 9 i la d'instrumentació de 12 a 1 del migdia. L'encarregat de les classes era el professor Martín Torres, auxiliat pels instructors Juan Mainé, Pablo Ojeda i un ajudant José Massana. Les classes especials les feien: Salvador Escofet, les de dibuix i Francisco Montserrat, les de solfeig i instrumentació.

També sabem les mensualitats que cobrava cadascú: El director, Martín Torrents, 45 ptes. L'instructor Juan Mayné, 25 ptes. I Pablo Ojeda, 20 ptes. L'ajudant José Massana, 5 ptes. El professor de dibuix, Salvador Escofet, 30 ptes. i el professor de música, Francisco Montserrat, 40 ptes. Com podem veure, a l'ensenyament es dedicaven 165 ptes. i la mensualitat del conserge era de 60 ptes., que era el qui cobrava més. En total, les despeses són de 225 ptes.⁽¹⁹⁷⁾

En la següent acta s'informa sobre l'ensenyament.⁽¹⁹⁸⁾ El Sr. Colomer manifesta que el govern fa obligatòria l'Ensenyança Primària. Aquest tema genera una animada discussió.⁽¹⁹⁹⁾ El Sr. Marqués fa la proposta que es donin premis als alumnes de manera que, a fi de curs i un cop recollits, es vegi el seu grau d'aplicació.⁽²⁰⁰⁾

Sobre el butlletí, s'informa que ja és a la impremta.⁽²⁰¹⁾ Es nomena un nou responsable del butlletí, el qual demana al bibliotecari que li comuniqui les obres rebudes.⁽²⁰²⁾ A partir de l'1 de gener sortirà el butlletí enquadernat mot senzillament.⁽²⁰³⁾

Davant la possibilitat que els reis visitin la vila es nomena una comissió per representar l'Ateneu.⁽²⁰⁴⁾

Es rep un ofici de la Biblioteca-Museu tot agraint els volums del certamen de 1886.⁽²⁰⁵⁾

Hi ha diferents propostes de vot de gràcies que s'accepten totes: al president, pel regal dels 11 volums de la *Història de Catalunya* de Víctor Balaguer. Per al Sr. Suñé per haver cedit, a la societat, una col·lecció completa de cossos geomètrics i 24 models en relleu per a la classe de dibuix i per al Sr. Torrents, sobretot, pel temps de la seva presidència. El Sr. Alba cedeix temporalment a l'Ateneu els volums del *Diccionario Enciclopédico Hispano*.⁽²⁰⁶⁾

La comissió de certàmens vetllades i conferències diu que al novembre en començaran unes sobre història d'Espanya i sobre astronomia que seran fetes pels senyors Foradada i Coll.⁽²⁰⁷⁾ Es parla sobre la conferència del Sr. Foradada⁽²⁰⁸⁾ i s'anuncia la conferència que farà el Sr. Coll sobre astronomia.⁽²⁰⁹⁾

S'acorda que el conserge utilitzi una gorra amb les inicials AVG (Ateneu de Vilanova i la Geltrú).⁽²¹⁰⁾

1889

Es comença l'any parlant sobre el cobrament de les subvencions.⁽²¹¹⁾ Per altra banda, se sap que les conferències es presenten molt bé.⁽²¹²⁾

Sobre les classes, es reuneix la comissió, ja que el director és molt exigent i demana massa perfecció. Parlaran amb ell, ja que no es pot exigir igual als alumnes d'una hora que als de tot el dia.⁽²¹³⁾ S'ha avisat ja el director de les classes.⁽²¹⁴⁾

Es tracta la subvenció de la Diputació⁽²¹⁵⁾ i es comunica que ja s'ha cobrat la de l'Ajuntament.⁽²¹⁶⁾ (1-2)

Es llegeix i s'aprova la "memoria-reseña" anual.⁽²¹⁷⁾ (1-2)

Conferència de Pablo Barbé sobre "*Unidad histórica de España: cómo se ha consumado a través de los siglos*".⁽²¹⁸⁾

President honorari	Francisco Bonet.
President	Aniceto Pascual.
Vicepresident	José O. Puig i Rovira.
Secretari	Antonio Soler.
Vicesecretari	Ramón Tomás.
Bibliotecari	Francisco Suñé.
Tresorer	Francisco Oliva.
Vocal conservador de l'edifici	Francisco Miró.
Vocals	Juan Torrents.
	Pedro Pelegrí.
	Gerónimo Marqués.
	Rosendo Colomer.
	Andrés Milá.
	Ramón Artigas.
	Jaime Alba.
	Manuel Morgades.

A continuació es formen les comissions.

Es proposen vots de gràcies per al president i per al director del butlletí i s'envia la composició de la nova junta al Sr. Francisco Bonet.⁽²¹⁹⁾

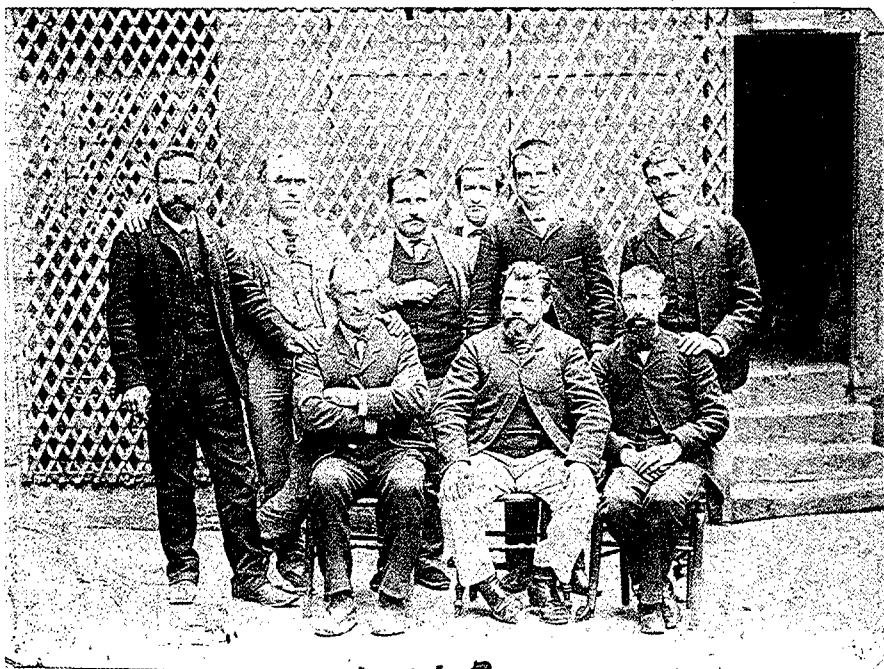
S'anuncia la conferència de Joan Torrents per al dia 7 d'abril.⁽²²⁰⁾

Es comunica que el director de les classes falta sense avisar. Se li farà un entretoc. També es creu que seria bo de fer exàmens trimestrals. Es proposa que el curs vinent es faci així.⁽²²¹⁾

Una comissió de l'Ateneu visita l'Exposició Universal de París:

El president comunica que un *villanovés* està disposat a costejar totes les despeses, a una comissió d'obrers, per anar a l'Exposició Universal de París, i que aquesta persona no vol que se sàpiga el seu nom. Però consideren que aquest fet és molt important i que no solament el diran a la Junta, sinó que també ho faran en el pròxim butlletí. Aquest és En José Ferrer i Soler, al qual tots es desfan en lloances. Es proposa nomenar-lo soci d'honor en la pròxima junta.⁽²²²⁾ Es nomena la comissió per anar a París.

Ramon Artigas i Mestres	agricultura
Francisco Comas i Guamé	fusteria, ebenisteria i construcció d'objectes de música
Francisco Font i Ribas	jardineria
Juan Sabria i Coca	serralleria i arts mecàniques aplicades

S'acorda reunir les persones triades per a decidir, entre tots, el dia de la marxa i hom convé que, a la tornada, presentin una memòria o bé facin conferències sobre el que els ha cridat més l'atenció a l'exposició de París. Tenint en compte la dificultat de la llengua en un altre país es nomena el professor de llengües Juan Oliva i Milà, director del viatge, a l'exposició, amb l'encàrrec d'estudiar l'art d'imprimir.⁽²²³⁾

1890

S'acorda que s'imprimeixin paperetes i que es faci un anunci al diari de la vila els dies 19 i 20. Es nomenen els socis que havien de cessar al desembre.⁽²²⁴⁾

Es nomena, per unanimitat, soci honorari, José Ferrer i Soler.⁽²²⁵⁾ El Sr. Ferrer està molt content pel nomenament de soci honorari.⁽²²⁶⁾

Consta en acta el sentiment per la llarga malaltia del secretari 1r, Antonio Soler i Romeu.⁽²²⁷⁾ Sentiment per la mort del Sr. Soler, que fou secretari durant 3 anys i havia fet molt bona feina.⁽²²⁸⁾

Es presenta candidatura i es vota la nova junta:

President honorari	Francisco Bonet.
President	José O. Puig i Rovira.
Vicepresident	Juan Torrents i Marqués.
Secretari	Juan Braquer.
Vicesecretari	Andrés Milá i Samá.
Bibliotecari-arxiver	Francisco Suñé.
Tresorer	Francisco Oliva i Bolet.
Vocal conservador de l'edifici	Francisco Miró.
Vocals	Aniceto Pascual.
	Pedro Pelegrí.
	Rosendo Colomer.
	Ramón Artigas.
	Jaime Alba.
	Manuel Morgades.
	Jaime Ráfols.
	Ramón Tomás.

El president dóna les gràcies i demana ajuda. Es dóna un vot de gràcies a Aniceto Pascual.⁽²²⁹⁾ Es nomenen les comissions.⁽²³⁰⁾

S'acorda que les juntes se celebrin el primer dilluns de cada mes.⁽²³¹⁾

Es decideix que el mes de juny es facin els exàmens als alumnes.⁽²³²⁾ Els exàmens es realitzaran els dies 25, 26 i 27 d'aquest mes.⁽²³³⁾ Es llegeixen les notes dels exàmens. Les notes, segons les classes, són:

A la classe elemental: 4 excel·lents, 11 notables, 14 bé, 16 regular. Total 45. Es proposa sol·licitar un catàleg de premis.⁽²³⁴⁾ Es parla dels premis als alumnes.⁽²³⁵⁾ S'acorda engegar les classes el dia 15 i una altra d'especial per a adults a càrrec del Sr. Mayné. El Sr. Torres continua com a director de les classes d'elemental i té d'ajudant el Sr. Saburit, que cobra 25 ptes. en lloc de 20.

Quant a premis, el president presenta el mostrarri i es passa a la comissió de vetllades.⁽²³⁶⁾ Hi ha una Vetllada al *Teatre Tívoli Villanovés*, cedit gratuïtament pel seu propietari, Sr. Miró (vocal) per al repartiment de premis als alumnes. "Velada celebrada en el Tívoli Villanovés, con motivo de la repartición de premios a los alumnos asistentes a las clases que sostiene este Ateneo, el día 19 de octubre de 1890". Es convida les autoritats, els funcionaris públics, les altres socie-

tats i les persones que es creu convenient. S'ofereix la presidència al Sr. alcalde; també s'invita la Diputació, el governador civil i els diputats Srs. Odon Ferrer i José A. Benach. Les llotges es posen a la venda al preu de 8 rals cadascuna i les localitats gratis, als socis. És interessant com a les actes s'especifica tot l'acte.⁽²³⁷⁾

La classe d'adults resulta petita i s'acorda de traslladar la paret que la separa de la classe d'ensenyament elemental per fer-la més gran. S'augmenten 45 ptes. el sou del professor de solfeig i instrumentació, Sr. Montserrat. A causa del gran nombre d'alumnes a la classe elemental es nomena ajudant el soci Ramon Pascual.⁽²³⁸⁾ (3-11) El president diu haver enviat una comunicació al Sr. Torres per les faltes d'assistència i que a partir d'ara es notificaran a la directiva. Es comunica a l'Alcaldia que no se li enviïn més nens a classe i que si s'envien, que siguin pobres.⁽²³⁹⁾ (1-12) Es comunica haver rebut 50 ptes. per als alumnes pobres i s'acorda que es compri roba i es distribueixi. La classe d'elemental té 120 alumnes, 45 de famílies de socis i 75 enviats per l'Alcaldia.⁽²⁴⁰⁾

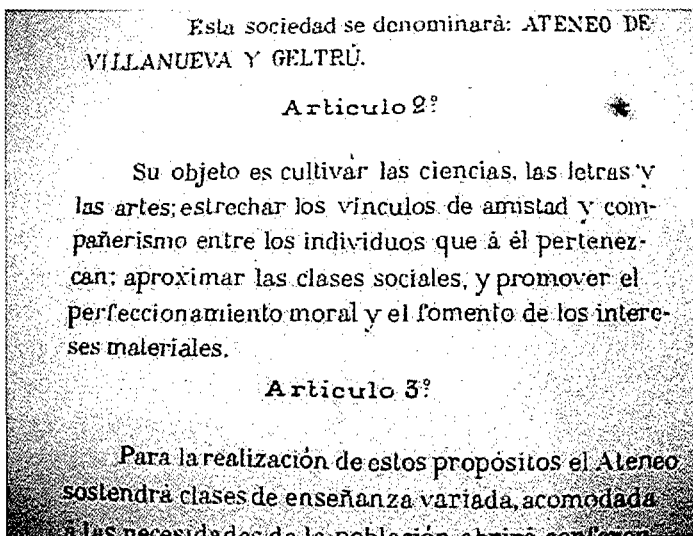
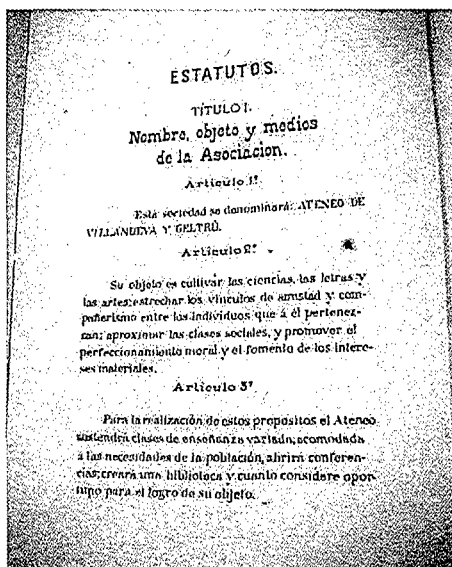
S'acorda d'autoritzar el president perquè atorgui escriptura a càrrec d'En Felix Nadal per tal de cobrar la subvenció de la Diputació.⁽²⁴¹⁾ El Sr. Nadal renuncia als seus honoraris en benefici de l'Ateneu i envia cartes dient que la subvenció es rebrà aviat.⁽²⁴²⁾ Es comunica haver rebut la subvenció de la Diputació⁽²⁴³⁾ i que s'han enviat els comptes a la Diputació.⁽²⁴⁴⁾

El conserge demana aigua per a la seva habitació. Diu que s'estudiarà,⁽²⁴⁵⁾ mes, al final, es concedeix.⁽²⁴⁶⁾ S'acorda la instal·lació de gas per al conserge.⁽²⁴⁷⁾

Ofici del Sr. Bonet assabentat del nomenament de president honorari.⁽²⁴⁸⁾

Consta en acta la mort d'En Rosendo Colomer, el dia 23 de juny.⁽²⁴⁹⁾

Vot de gràcies a Aniceto Pascual per haver regalat a l'Ateneu un bust de Mozart.⁽²⁵⁰⁾ Es donen les gràcies a l'Ajuntament per haver enviat un àlbum de l'Exposició Universal de Barcelona.⁽²⁵¹⁾ Es dona un vot de gràcies al Sr. Miró, propietari del Tívoli.⁽²⁵²⁾

Com podem veure, aquests primers mesos de funcionament de l'Ateneu van ser molt productius, ja que es va aconseguir: una caixa d'estalvis, fer conferències, classes... a part de posar en marxa tota una societat.

Podiem dir que es va arribar a fer realitat l'objectiu ideològic contingut en els articles del seu estatut, com és *cultivar las ciencias, las letras y las artes*. Quant a la relació humana *estrechar los vínculos de amistad y compañerismo entre los individuos que a el pertenezcan*. De la mateixa manera, en la unió dels dos ateneus es va afavorir *aproximar las clases sociales*. I, també, es treballa per *promover el perfeccionamiento moral y el fomento de los intereses materiales*. El vehicle d'aquestes fites és sempre cultural, d'ací que el treball es fa a totes les classes, conferències, promoció de la biblioteca, etc.

Tot el que s'ha aconseguit en aquests primers anys després durarà fins ben entrat el segle XX i deixarà una petjada molt interessant a Vilanova que encara molts/es recorden.

NOTES

- (1) MARTÍ, Casimir: *Vilanova i la Geltrú 1850-1975*. Volum I: *Expansió i crisis de la indústria i la democràcia 1850-1936*. Biblioteca Antina ed. El Cep i la Nansa. Vilanova i la Geltrú, 1997. Pàg. 208.
- (2) *Boletín del Ateneo de Villanueva y Geltrú*. Número extraordinario. Año XIII, número 3. Villanueva y Geltrú, 1º de enero de 1903; pàg. 16.
- (3) Llibre d'actes de l'Ateneu de Vilanova i la Geltrú 1877 a 1910. Biblioteca-Museu Balaguer. Vilanova i la Geltrú. Abreujat L.I.A.A.
- (4) L.I.A.A. 3 de juny de 1877. L'aprovació del governador civil es guarda a l'Arxiu Comarcal, a la "Carpetas de Hermandades, Cofradías, Casinos..."
- (5) L.I.A.A. 17 de juny de 1877.
- (6) L.I.A.A. 5 de juliol i 3 d'octubre de 1877.
- (7) L.I.A.A. 10 de juny, 12 de setembre i 14 d'octubre de 1877.
- (8) L.I.A.A. 5 de juliol de 1877.
- (9) L.I.A.A. 22 de setembre de 1877.
- (10) L.I.A.A. 15 i 25 de juliol i 12 d'agost de 1877.
- (11) L.I.A.A. 26 d'agost, 12 de setembre, 3, 14, 16 d'octubre, 18 i 4 de desembre de 1877.
- (12) L.I.A.A. 3, 14, 24 d'octubre i 4 de desembre de 1877.
- (13) L.I.A.A. 28 de novembre de 1877.
- (14) L.I.A.A. 28 de novembre de 1877.
- (15) L.I.A.A. 16 d'octubre i 4 de desembre de 1877.
- (16) L.I.A.A. 5 de juliol de 1877.
- (17) L.I.A.A. 18 de novembre de 1877.
- (18) L.I.A.A. 15 de gener de 1878.
- (19) L.I.A.A. 18 de gener, 1 d'abril, 25 de setembre i 12 de novembre de 1878.
- (20) L.I.A.A. 18 de gener i 14 d'octubre de 1878.
- (21) L.I.A.A. 1 i 26 d'abril de 1878.
- (22) L.I.A.A. 26 d'abril de 1878.
- (23) L.I.A.A. 1 d'abril de 1878.
- (24) L.I.A.A. 26 d'abril de 1878.
- (25) L.I.A.A. 9, 12 i 31 de maig, 1 i 3 de juny de 1878.
- (26) L.I.A.A. 23 de juny i 12 de novembre de 1878.
- (27) L.I.A.A. 13 d'agost, 17, 25 de setembre i 14 d'octubre de 1878.
- (28) L.I.A.A. 18 de desembre de 1878.
- (29) L.I.A.A. 25 de setembre de 1878.
- (30) L.I.A.A. 19 de gener i 9 de maig de 1879.
- (31) L.I.A.A. 11, 15 d'abril i 9 de maig de 1879.
- (32) L.I.A.A. 15 d'abril i 16 de maig de 1879.
- (33) L.I.A.A. 11 d'abril, 9 i 16 de maig de 1879.
- (34) L.I.A.A. 16 de maig i 3 de juny de 1879.
- (35) L.I.A.A. 10 de juny de 1879.
- (36) L.I.A.A. 18 de febrer, 1, 15 i 27 de març, 18 de maig, 19 de juny i 18 de setembre de 1880.
- (37) L.I.A.A. 18 de setembre de 1880.
- (38) *Reglamento del Ateneo Obrero de Villanueva y Geltrú*. Imprenta de M. Beltran, Villanueva y Geltrú, 1879. Arxiu Comarcal de Vilanova i la Geltrú.
- (39) *Butlletí de l'Ateneu*, any 13, nº 3, pàg. 16.
- (40) *Crónica del Colegio de las Escuelas Pías de Villanueva y Geltrú*. Arxiu del Col·legi Samà, escrita l'any 1928.
- (41) L.I.A.A. 24 i 31 d'octubre, 21 de novembre, 5 i 12 de desembre de 1880.
- (42) L.I.A.A. 21 de novembre de 1880.
- (43) L.I.A.A. 21 de novembre de 1880.
- (44) L.I.A.A. 5 de desembre de 1880.
- (45) L.I.A.A. 12 de desembre de 1880. FREIXA I OLIVAR, José

- M^a: *Anales de Villanueva y Geltrú (1850-1880)*. Ed. Centro de Estudios de la Biblioteca-Museu Balaguer. Vilanova i la Geltrú 1959. Pàgs. 270 i 271.
- (46) L.I.A.A. 5 de desembre de 1880.
- (47) L.I.A.A. 5, 14 i 21 de novembre de 1880.
- (48) L.I.A.A. 21 de novembre i 12 de desembre de 1880. GARCIA I SEGARRA, Mª Providència: *Eduard Llanas i Jubero (1843-1904)*. Núm. 22 de la col·lecció *Retrat*. Edita Ajuntament de Vilanova i la Geltrú. Impres a Gràfiques El Campanar. Vilanova i la Geltrú, 2002. Pàgs. 17, 18 i 19.
- (49) L.I.A.A. 2, 6, 10 i 11 de gener de 1881.
- (50) L.I.A.A. 11 i 16 de gener de 1881.
- (51) L.I.A.A. 23 de gener de 1881.
- (52) L.I.A.A. 2 i 23 de gener, 2 de febrer, 23 de maig, 24, 28 i 29 de juny i 2 de juliol de 1881.
- (53) L.I.A.A. 28 de juliol i 2 d'agost de 1881.
- (54) L.I.A.A. 13 d'octubre de 1881.
- (55) L.I.A.A. 29 d'agost de 1881.
- (56) L.I.A.A. 2 de gener de 1881.
- (57) L.I.A.A. 23 de maig de 1881.
- (58) L.I.A.A. 27 d'octubre de 1881.
- (59) L.I.A.A. 30 d'abril de 1881.
- (60) Teodor CREUS I COROMINAS i L.I.A.A. de 1881 i 1882.
- (61) L.I.A.A. 20 de novembre de 1881.
- (62) L.I.A.A. 27 de desembre de 1881.
- (63) L.I.A.A. 10 de febrer de 1882.
- (64) L.I.A.A. 12 i 27 de febrer de 1882.
- (65) L.I.A.A. 16 de març de 1882.
- (66) L.I.A.A. 14 d'abril de 1882.
- (67) L.I.A.A. 10 de maig de 1882.
- (68) L.I.A.A. 1 de juny de 1882.
- (69) L.I.A.A. 3 i 29 de juliol de 1882.
- (70) L.I.A.A. 28 d'agost de 1882.
- (71) L.I.A.A. 21 de març de 1882.
- (72) L.I.A.A. 1 de maig de 1882.
- (73) L.I.A.A. 10 de maig de 1882.
- (74) L.I.A.A. 21 de març de 1882.
- (75) L.I.A.A. 28 de desembre de 1882.
- (76) L.I.A.A. 10 de maig de 1882.
- (77) L.I.A.A. 28 d'agost de 1882.
- (78) L.I.A.A. 10 de maig i 1 de juny de 1882.
- (79) L.I.A.A. 26 d'octubre de 1882.
- (80) L.I.A.A. 22 de setembre de 1882.
- (81) L.I.A.A. 24 de gener de 1883.
- (82) L.I.A.A. 24 de gener de 1883.
- (83) Article 5è del Reglament. L.I.A.A. 4 de març de 1883.
- (84) L.I.A.A. 26 de març de 1883.
- (85) L.I.A.A. 2 d'abril de 1883.
- (86) L.I.A.A. 30 de juny de 1883.
- (87) L.I.A.A. 2 de setembre de 1883.
- (88) L.I.A.A. 10 de juliol de 1883.
- (89) L.I.A.A. 20 de novembre de 1883.
- (90) L.I.A.A. 2 d'abril de 1883.
- (91) L.I.A.A. 2 de juny de 1883.
- (92) L.I.A.A. 30 de juny de 1883.
- (93) L.I.A.A. 10 de juliol de 1883.
- (94) L.I.A.A. 6 d'agost de 1883.
- (95) L.I.A.A. 30 de juny, 10 de juliol i 2 de setembre de 1883.
- (96) L.I.A.A. 24 d'octubre de 1883.
- (97) L.I.A.A. 24 d'octubre de 1883.
- (98) L.I.A.A. 9 de novembre de 1883.
- (99) L.I.A.A. 24 de febrer de 1883.
- (100) L.I.A.A. 15 de desembre de 1883.
- (101) L.I.A.A. 22 de gener de 1884.
- (102) L.I.A.A. 5 i 18 de març de 1884.
- (103) L.I.A.A. 26 de març i 7 d'abril de 1884.
- (104) L.I.A.A. 26 de març de 1884.
- (105) L.I.A.A. 14 de juliol de 1884.
- (106) L.I.A.A. 16 d'octubre de 1884.
- (107) L.I.A.A. 16 d'octubre i 28 de novembre de 1884.
- (108) L.I.A.A. 16 d'octubre, 28 de novembre, 3, 10, 14 i 28 de desembre de 1884.
- (109) L.I.A.A. 11 de gener de 1885.
- (110) L.I.A.A. 9 de gener i 21 de febrer de 1885.
- (111) L.I.A.A. 21 de febrer de 1885.
- (112) L.I.A.A. 28 d'abril, 28 de maig, 10 de juny i 12 de juliol de 1885.
- (113) L.I.A.A. 24 de juliol de 1885. VIRELLA I BLODA, Albert: *Els anys tristos (1881-1900) Crònica de la decadència de Vilanova i la Geltrú*. Institut d'Estudis Penedesencs. 1992. Pàg. 77.
- (114) L.I.A.A. 11 d'octubre de 1885. CARBONELL VIRELLA, Vicenç: *Noms de lloc de Vilanova i la Geltrú*. Grup d'Estudis Toponímics. Corpus de Toponímia Penedesenca. Vol. 2. Ed. Institut d'Estudis Penedesencs 2001. Pàgs. 242 i 243.
- (115) L.I.A.A. 17 i 22 d'octubre, 10 i 11 de novembre i 16 de desembre de 1885.
- (116) L.I.A.A. 31 de desembre de 1885.
- (117) L.I.A.A. 28 d'abril i 28 de maig de 1885.
- (118) L.I.A.A. 10 de juny de 1885.
- (119) L.I.A.A. 30 d'agost i 18 de setembre de 1885.
- (120) L.I.A.A. 29 de novembre de 1885.
- (121) L.I.A.A. 18 de setembre, 11 i 22 d'octubre de 1885.
- (122) L.I.A.A. 13 de gener de 1886.
- (123) L.I.A.A. 22 de gener de 1886.
- (124) L.I.A.A. 22 de gener de 1886.
- (125) L.I.A.A. 22 de gener de 1886.
- (126) L.I.A.A. 21 de març de 1886.
- (127) L.I.A.A. 22 de gener de 1886.
- (128) L.I.A.A. 21 de març de 1886.
- (129) L.I.A.A. 13 de setembre de 1886.
- (130) L.I.A.A. 29 d'octubre de 1886.
- (131) L.I.A.A. 21 de març de 1886.

- (132) L.I.A.A. 22 de gener de 1886.
 (133) L.I.A.A. 21 de març de 1886.
 (134) L.I.A.A. 21 de març de 1886.
 (135) L.I.A.A. 29 d'octubre de 1886.
 (136) L.I.A.A. 21 de març de 1886.
 (137) L.I.A.A. 15 d'octubre de 1886.
 (138) L.I.A.A. 11 de novembre de 1886.
 (139) L.I.A.A. 1 de desembre de 1886.
 (140) L.I.A.A. 21 de maig, 5 de juliol, 13 de setembre, 15 i 23 d'octubre de 1886.
 (141) L.I.A.A. 29 d'octubre, 11 de novembre i 1 de desembre de 1886.
 (142) L.I.A.A. 21 i 24 de maig de 1886.
 (143) L.I.A.A. 1 de desembre de 1886.
 (144) L.I.A.A. 21 de maig de 1886.
 (145) L.I.A.A. 21 de maig de 1886.
 (146) L.I.A.A. 21 de maig de 1886.
 (147) L.I.A.A. 24 de maig de 1886.
 (148) L.I.A.A. 5 de juliol i 13 de setembre de 1886.
 (149) L.I.A.A. 11 de novembre de 1886.
 (150) L.I.A.A. 15 de novembre de 1886.
 (151) L.I.A.A. 1 de desembre de 1886.
 (152) L.I.A.A. 1 de desembre de 1886.
 (153) L.I.A.A. 28 de febrer de 1887.
 (154) L.I.A.A. 28 de febrer de 1887.
 (155) L.I.A.A. 28 de febrer de 1887.
 (156) L.I.A.A. 28 de febrer de 1887.
 (157) L.I.A.A. 21 d'agost de 1887.
 (158) L.I.A.A. 2 d'octubre de 1887.
 (159) L.I.A.A. 28 de febrer de 1887.
 (160) L.I.A.A. 3 de març de 1887.
 (161) L.I.A.A. 3 de març de 1887.
 (162) L.I.A.A. 15 d'abril de 1887.
 (163) L.I.A.A. 11 de maig de 1887.
 (164) L.I.A.A. 3 de juny de 1887.
 (165) L.I.A.A. 3 de juny de 1887.
 (166) L.I.A.A. 21 d'agost de 1887.
 (167) L.I.A.A. 4 de setembre de 1887.
 (168) L.I.A.A. 2 d'octubre de 1887.
 (169) L.I.A.A. 2 d'octubre de 1887.
 (170) L.I.A.A. 23 d'octubre de 1887.
 (171) L.I.A.A. 4 de novembre de 1887.
 (172) L.I.A.A. 12 de novembre de 1887.
 (173) L.I.A.A. 27 de novembre de 1887.
 (174) L.I.A.A. 8 de desembre de 1887.
 (175) L.I.A.A. 18 de desembre de 1887 i 2 de gener i 26 de febrer de 1888.
 (176) L.I.A.A. 2 de gener i 26 de febrer de 1888.
 (177) L.I.A.A. 26 de febrer de 1888.
 (178) L.I.A.A. 25 de març de 1888.
 (179) L.I.A.A. 21 d'abril de 1888.
 (180) L.I.A.A. 24 de novembre de 1888.
 (181) L.I.A.A. 7 de juliol de 1888.
 (182) L.I.A.A. 25 d'agost de 1888.
 (183) L.I.A.A. 21 d'abril de 1888.
 (184) L.I.A.A. 27 d'octubre de 1888.
 (185) L.I.A.A. 21 d'abril de 1888.
 (186) L.I.A.A. 7 de maig de 1888.
 (187) L.I.A.A. 7 de maig de 1888.
 (188) L.I.A.A. 27 d'octubre de 1888.
 (189) L.I.A.A. 25 d'agost de 1888.
 (190) L.I.A.A. 21 d'abril de 1888.
 (191) L.I.A.A. 7 de maig de 1888.
 (192) L.I.A.A. 7 de maig de 1888.
 (193) L.I.A.A. 7 de maig de 1888.
 (194) L.I.A.A. 9 de juny de 1888.
 (195) L.I.A.A. 7 de juliol de 1888.
 (196) L.I.A.A. 25 d'agost de 1888.
 (197) L.I.A.A. 22 de setembre de 1888.
 (198) L.I.A.A. 24 de novembre de 1888.
 (199) L.I.A.A. 24 de novembre de 1888.
 (200) L.I.A.A. 15 de desembre de 1888.
 (201) L.I.A.A. 7 de maig, 9 de juny i 25 d'agost de 1888.
 (202) L.I.A.A. 25 d'agost de 1888.
 (203) L.I.A.A. 15 de desembre de 1888.
 (204) L.I.A.A. 7 de maig de 1888.
 (205) L.I.A.A. 25 d'agost de 1888.
 (206) L.I.A.A. 27 d'octubre i 15 de desembre de 1888.
 (207) L.I.A.A. 27 d'octubre de 1888.
 (208) L.I.A.A. 24 de novembre de 1888.
 (209) L.I.A.A. 15 de desembre de 1888.
 (210) L.I.A.A. 24 de novembre de 1888.
 (211) L.I.A.A. 5 de gener de 1889.
 (212) L.I.A.A. 5 de gener de 1889.
 (213) L.I.A.A. 5 de gener de 1889.
 (214) L.I.A.A. 12 de gener de 1889.
 (215) L.I.A.A. 12 de gener de 1889.
 (216) L.I.A.A. 1 de febrer de 1889.
 (217) L.I.A.A. 1 de febrer de 1889.
 (218) L.I.A.A. 12 de gener de 1889.
 (219) L.I.A.A. 16 de febrer de 1889.
 (220) L.I.A.A. 23 de març de 1889.
 (221) L.I.A.A. 23 de març de 1889.
 (222) L.I.A.A. 27 de juny de 1889.
 (223) L.I.A.A. 23 de juliol de 1889.
 (224) L.I.A.A. 18 d'abril de 1890.
 (225) L.I.A.A. 20 d'abril de 1890.
 (226) L.I.A.A. 5 de maig de 1890.
 (227) L.I.A.A. 2 d'abril de 1890.
 (228) L.I.A.A. 5 de maig de 1890.
 (229) L.I.A.A. 24 d'abril de 1890.
 (230) L.I.A.A. 5 de maig de 1890.
 (231) L.I.A.A. 24 d'abril de 1890.
 (232) L.I.A.A. 24 d'abril de 1890.
 (233) L.I.A.A. 2 de juny de 1890.
 (234) L.I.A.A. 7 de juliol de 1890.

- (235) L.I.A.A. 4 d'agost de 1890.
 (236) L.I.A.A. 9 de setembre de 1890.
 (237) L.I.A.A. 11 d'octubre de 1890.
 (238) L.I.A.A. 3 de novembre de 1890.
 (239) L.I.A.A. 1 de desembre de 1890.
 (240) L.I.A.A. 1 de desembre de 1890.
 (241) L.I.A.A. 24 d'abril de 1890.
 (242) L.I.A.A. 5 de maig de 1890.
 (243) L.I.A.A. 2 de juny de 1890.
 (244) L.I.A.A. 4 d'agost de 1890.
 (245) L.I.A.A. 5 de maig de 1890.
 (246) L.I.A.A. 2 de juny de 1890.
 (247) L.I.A.A. 1 de desembre de 1890.
 (248) L.I.A.A. 2 de juny de 1890.
 (249) L.I.A.A. 7 de juliol de 1890.
 (250) L.I.A.A. 7 de juliol de 1890.
 (251) L.I.A.A. 9 de setembre de 1890.
 (252) L.I.A.A. 3 de novembre de 1890.

BIBLIOGRAFIA

- Actes de l'Ateneu de Vilanova i la Geltrú. 1877-1910. 574 pàgines. Dipositat a la Biblioteca-Museu Balaguer.
- BARCELÓ I RAFOLS, Carme: "Aproximació a l'Ateneu de Vilanova i la Geltrú". *Miscel·lània Penedesenca*, VII (1984). Pàgs. 7 a 28.
- Butlletí de l'Ateneu de Vilanova i la Geltrú*.
- Butlletí de l'Associació d'Alumnes Obrers de l'Escola Industrial de Vilanova i la Geltrú* (núm. 72., pàg. 15).
- CARBONELL VIRELLA, Vicenç: *Noms de lloc de Vilanova i la Geltrú*. Grup d'Estudis Toponímics. Corpus de Toponímia Penedesenca. Vol. 2. Ed. Institut d'Estudis Penedesencs 2001.
- Carpeta Hermandades, Cofradías, Casinos, etc.* Arxiu Històric Comarcal de Vilanova i la Geltrú.
- Certamen literari artístic, 25 de octubre de 1885. Impremta Josep A Milà. Vilanova i la Geltrú 1886.
- COROLEU I INGLADA, Josep: *Historia de Villanueva y Geltrú*. El Cep i la Nansa, edicions. Vilanova i la Geltrú, 1ª edició, 1879. 2ª edició, 1979.
- FREIXA I OLIVAR, José Mª: *Anales de Villanueva y Geltrú (1850-1880)*. Ed. Centro de Estudios de la Biblioteca-Museu Balaguer. Vilanova i la Geltrú 1959.
- GARCIA I SEGARRA, Mª Providència: *Eduard Llanas i Jubero (1843-1904)*. Núm. 22 de la col·lecció Retrat. Edita Ajuntament de Vilanova i la Geltrú. Imprès a Gràfiques El Campanar. Vilanova i la Geltrú, 2002.
- GARCIA I SEGARRA, Mª Providència: "Introducció a la història del Col·legi Samà de Vilanova i la Geltrú." *Miscel·lània Penedesenca* 1991, vol. XV. Comunicacions presentades a les 4rtes Jornades d'Estudis Penedesencs celebrades a Gelida. Ed. Institut d'Estudis Penedesencs. Sant Sadurní d'Anoia, 1992. Pàgs. 507 a 524.
- GARCIA I SEGARRA, Mª Providència: "El P. Eduard Llanas i l'Ateneu". *Miscel·lània Penedesenca* 1992, vol. XVI. Comunicacions presentades a les 5enes Jornades d'Estudis Penedesencs celebrades a Vilanova i la Geltrú. Ed. Institut d'Estudis Penedesencs. Sant Sadurní d'Anoia, 1993. Pàgs. 261 a 284.
- GARCIA I SEGARRA, Mª Providència: *L'educació a Vilanova i la Geltrú durant la segona meitat del segle XIX*. Tesi doctoral en Filosofia i Ciències de l'Educació, llegida a Tarragona el 20 de febrer de 1991. Publicada a la col·lecció de tesis doctorals microfilmades, núm 1.400. Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1992.
- GARCIA I SEGARRA, Mª Providència: "El P. Escolapi Eduard Llanas (1845-1904)". *Miscel·lània Penedesenca* 1997, Vol. XXVI. Comunicacions presentades a les 10enes Jornades d'Estudis Penedesencs celebrades a Santa Margarida i els Monjos 1997. Ed. Institut d'Estudis Penedesencs. Sant Sadurní d'Anoia 2001. Pàgs. 253 a 279.
- MARTÍ I MARTÍ, Casimir: *Vilanova i la Geltrú 1850-1975. Volum I: Expansió i crisis de la*

- indústria i la democràcia 1850-1936*. Biblioteca Antina ed. El Cep i la Nansa. Vilanova i la Geltrú, 1997.
- VIRELLA I BLODA, Albert: *Els anys tristos (1881-1900). Crònica de la decadència de Vilanova i la Geltrú*. Institut d'Estudis Penedesencs, 1992.
- VIRELLA I BLODA, Albert: *Vilanova i la Geltrú, imatges de la ciutat i de la comarca*. Joan Rius i Vila, Editor. Vilanova i la Geltrú, 1949.
- VIRELLA I BLODA, Albert: *Evolució històrica de l'ensenyament a Vilanova i la Geltrú i la fundació de l'Escola Pia*. Treball presentat per la festa de les lletres a llaor de Sant Josep de Calasanc (Vilanova, febrer de 1949). Ed. El Cep i la Nansa. Vilanova i la Geltrú, 2001.
- VIRELLA I BLODA, Albert: *Les classes socials, a Vilanova i la Geltrú, al segle XIX*. Ed. Rafel Dalmau. Barcelona, 1977.
- VÁZQUEZ-PRADA OÑORO, Mª Teresa, i GARCIA SEGARRA, Mª Providència: *Breu introducció a la història de l'Ateneu vilanoví de la classe obrera*. Dins la publicació de les 11enes Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans. Edicions del Centre de Lectura. Reus 1992.
- Apuntes cronológicos de las Escuelas Pías de Villanueva y Geltrú*. A l'Arxiu de l'Escola Pia de Vilanova i la Geltrú.
- BORDAS, Manuel: *Crónica del Colegio de las Escuelas Pías de Villanueva y Geltrú*. Arxiu del Col·legi Samà, escrita l'any 1928.

NOTES DE PREMSA

- Diari de Vilanova*, 16 d'abril de 1977.
- Diario de Villanueva y Geltrú*, 20 de gener de 1881.
- Diario de Villanueva y Geltrú*, 13 de març de 1881
- Diario de Villanueva y Geltrú*, 12 de juny de 1907.

REVISTES

- 75 aniversari de l'Escola Industrial*.

FONTS

- Arxiu Escofet de Vilanova i la Geltrú.
- Arxiu Històric Comarcal (Vilanova i la Geltrú).
- Arxiu de l'Escola Pia de Vilanova i la Geltrú.
- Arxiu de l'Escola Pia de Catalunya a Barcelona.
- Arxiu de la Universitat de Barcelona.
- Biblioteca-Museu Víctor Balaguer (Vilanova i la Geltrú).
- Hemeroteca de la Biblioteca-Museu Balaguer (Vilanova i la Geltrú).
- Hemeroteca de la Biblioteca Joan Oliva (Vilanova i la Geltrú).
- Hemeroteca del *Diari de Vilanova*.

Agraïments: *Alexandre Urpi i Carré, Miguel Ángel Rhodes i López, Ramon Falcó i Casas, Josep Mª Porta i Saburit, Montserrat Comas i Güell i a totes les persones que han col·laborat en aquest treball.*